

ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Management Potential of Community Enterprises in Mae Hong Son Province

รภััสสรณ์ คงธนजारูนันต์^{1*}, สุรัชชัย กังวล², และ สุพจน์ คำมะณี³

Raphassorn Kongtanajaruanun^{1*}, Surachai Kungwon², and Supot Kammanid³

¹⁻²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่; Faculty of Economics, Maejo University, Chiang Mai, Thailand.

³วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; Mae Hong Son College, Chiang Mai Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Phassy77@gmail.com

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.31

Received : April 13, 2025; Revised : May 14, 2025; Accepted : May 15, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งเน้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากภายใต้บริบทของจังหวัดชายแดนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและทรัพยากร กลุ่มเป้าหมายคือ วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการกับกรมส่งเสริมการเกษตร การวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ จำนวนประชากร 1,040 วิสาหกิจชุมชน คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ จำนวน 289 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากวิสาหกิจที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 7 อำเภอ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha = 0.925) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำ ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของสมาชิก การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การบริหารจัดการภายใน และภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถพยากรณ์ศักยภาพโดยรวมได้ถึง 78.2% ($R^2 = 0.782$) งานวิจัยนี้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ 5 ด้าน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม การจัดการองค์กร การเข้าถึงตลาด และการสนับสนุนจากภายนอก และข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน เช่น การพัฒนาทักษะ การเชื่อมโยงเครือข่าย และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดสมัยใหม่

Citation : Kongtanajaruanun, R., Kungwon, S., & Kammanid, S. (2025). Management Potential of Community Enterprises in

Mae Hong Son Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 177 - 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

คำสำคัญ (Keywords) : ศักยภาพการบริหารจัดการ, วิสาหกิจชุมชน, จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Abstract

This study aimed to assess the level of management potential and analyze the key factors influencing the management of community enterprises in Mae Hong Son Province. The research focused specifically on food-processing community enterprises, which play a significant role in driving the grassroots economy in the context of a border province characterized by cultural and resource diversity. The target population comprised community enterprises and their networks that were officially registered with the Department of Agricultural Extension. A quantitative research methodology was employed, with a total population of 1,040 community enterprises. The sample size of 289 enterprises was determined using Yamane's formula (1973) with a margin of error set at 0.05. Simple random sampling was conducted using computer software to select enterprises registered across the seven districts of Mae Hong Son Province. Data was collected using a structured questionnaire with a high level of reliability (Cronbach's Alpha = 0.925) and analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis.

The findings revealed that the overall management potential of community enterprises was rated at the highest level, reflecting the resilience and adaptability of local organizations, particularly in leadership, transparency, and member participation. Statistically significant factors affecting management capacity included member participation, internal management, and leadership, which together accounted for 78.2% of the variance in management potential ($R^2 = 0.782$). The study synthesized new knowledge in five critical domains: human capital, social capital, organizational management, market access, and external support. It also proposed strategic recommendations for sustainable management development, including skill enhancement, network integration, and the application of digital technologies to strengthen the competitiveness of community enterprises in modern markets.

Keywords : Management Capacity, Community Enterprises, Mae Hong Son Province

Citation : รัชสรณ์ คงจนจอรูนันต์, สุรัชย์ กังวล, และ สุพจน์ คำมะณี. (2568). ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 177 – 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกำลังเดินทางไปสู่การเป็น “สังคมก้าวหน้า” ผ่านการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ซึ่งวางรากฐานสำคัญในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาภาคการผลิตและบริการควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วประเทศ ภายใต้เป้าหมายสำคัญ คือ “การพลิกโฉมประเทศไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทันสมัย” (จิตติมา ดำรงวัฒนะ และประนอม การชะนนันท์, 2568) ในเป้าหมายที่ 7 ของยุทธศาสตร์ฯ ได้เน้นย้ำถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. 2566–2570) ที่มุ่งสร้างรากฐานเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งผ่านการเสริมสร้างศักยภาพในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม เข้ามาใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นยังสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ โดยมีการประยุกต์ใช้ BCG Model (Bio-Circular-Green Economy) เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พร้อมรักษาสิ่งแวดล้อม และกระจายรายได้อย่างทั่วถึง สู่เป้าหมายของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (วรินทร์ สิริพงษ์ธนภัทร และคณะ, 2568)

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายแดนที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดเอกลักษณ์อันโดดเด่นในด้านการผลิตและวิถีชีวิตท้องถิ่น จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567) จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) มูลค่ารวม 15,021 ล้านบาท โดยมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ GPP ต่อหัวของประชากรในปี 2567 อยู่ที่ 63,370 บาท ซึ่งเป็นผลจากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาคเกษตรกรรม บริการ และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีการเติบโตอย่างเห็นได้ชัด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565) ภายใต้นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ และพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการท้องถิ่น ผ่านกระบวนการเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการ ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถแข่งขันในตลาดสมัยใหม่ได้ ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยการเชื่อมโยงอัตลักษณ์วัฒนธรรมกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์อย่างลงตัว ดังข้อมูลจากกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2567) ระบุว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการแล้วกว่า 1,040 กลุ่ม ซึ่งถือเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีศักยภาพ

จากบริบทดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร เนื่องจากกลุ่มแปรรูป

Citation : Kongtanajaruanun, R., Kungwon, S., & Kammanid, S. (2025). Management Potential of Community Enterprises in

Mae Hong Son Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 177 - 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

อาหารเป็นกลุ่มหลักที่สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน และมีการนำวัตถุดิบทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่าผ่านการแปรรูป เป็นการสร้าง “เศรษฐกิจฐานราก” ที่มั่นคงและยั่งยืน และเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับความเกื้อกูลระหว่างชุมชนกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

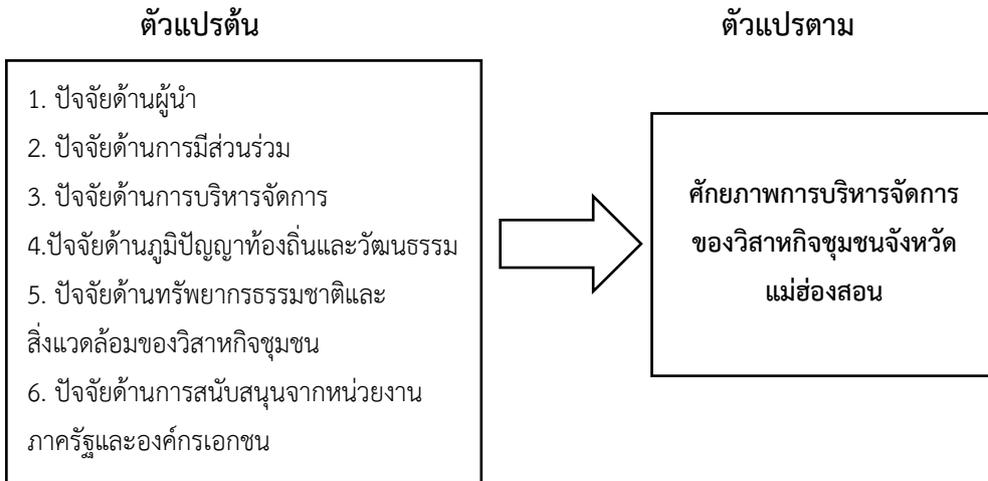
การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน แนวคิดด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่ชายแดน ซึ่งสามารถสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้ 1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน (จริยา สุพรรณ และคณะ, 2568) โดยแนวคิดนี้เน้นความยั่งยืน ความเข้มแข็งของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จิตติมา ดำรงวัฒนะ และ ประนอม การชะนันท (2568) ที่กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน โดยเน้นการรวมพลังของคนในท้องถิ่นในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรของตนเอง” 2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สิทธิพันธ์ พูนเอียดและคณะ (2568) ได้เสนอองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนจะช่วยให้กลุ่มมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน มีระบบการบริหารภายในที่โปร่งใส และสามารถวัดผลความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม 3. ศักยภาพในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ดังงานวิจัยของ วีรยา ภัทรอาชาชัยและคณะ (2566) เรื่องการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามสู่ตลาดต่างประเทศ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารจัดการ ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้นำ ความร่วมมือของสมาชิก ความสามารถในการเข้าถึงตลาด และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ จินตวีร์ เกษมศุข (2561) ที่ชี้ว่าการพัฒนาองค์กรชุมชนต้องอาศัยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและความยั่งยืน

Citation : รัชสมร คงธนจารอนันต์, สุรัชย์ กังวล, และ สุพจน์ คำมะนิต. (2568). ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 177 – 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2025.31>

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แก่ วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร เนื่องจากกลุ่มแปรรูปอาหารเป็นกลุ่มหลักที่สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการจำนวนทั้งสิ้น 1,040 แห่ง ตามข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2566 จากสำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (e) ที่ระดับ 0.05 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 289 ราย ซึ่งเป็นจำนวนที่เพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญ และสำหรับการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ได้มีการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้เทคนิค Cronbach's Alpha โดยทั่วไปแล้ว ค่า Alpha ที่มีค่ามากกว่า 0.70 ถือว่าอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ (อารี จำปากลาง, 2561) ซึ่งจากการทดสอบในครั้งนี้ พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมอยู่ที่ 0.925 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีคุณภาพในระดับสูง และมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล โดยออกแบบให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ที่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์เบื้องต้น ดังนี้ ตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของวิสาหกิจชุมชน และประสบการณ์ในการดำเนินงาน ซึ่งข้อมูลส่วนนี้มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์

Citation : Kongtanajaruanun, R., Kungwon, S., & Kammanid, S. (2025). Management Potential of Community Enterprises in

Mae Hong Son Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 177 - 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

บริบทพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย ตอนที่ 2 มุ่งเน้นการสำรวจและวิเคราะห์ระดับความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหลัก เช่น ความสามารถในการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด การเงิน และการพัฒนาทุนมนุษย์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2568 ที่มีวิจัยลงพื้นที่ใน 7 อำเภอ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ เมืองแม่ฮ่องสอน แม่สะเรียง ขุนยวม ปาย แม่ลาน้อย สบเมย และปางมะผ้า โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียน ผ่านการสุ่มด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 289 แห่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้จะดำเนินการใน 4 ตอนหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความชัดเจน โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้ ตอนที่ 1: การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นตอนแรกจะทำการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ตอนที่ 2: การวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ในขั้นตอนนี้จะเน้นการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย โดยการใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นและการกระจายของข้อมูล ตอนที่ 3: การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษา สำหรับข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา จะทำการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อสำรวจแนวโน้มและความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 4: การทดสอบสมมติฐาน ในขั้นตอนสุดท้าย จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์และอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) เพื่อทดสอบสมมติฐานและอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นในบริบทของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ค่าเฉลี่ยแสดงให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดเน้นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ	4.35	0.82	มากที่สุด
2. การวางแผนโครงสร้างและระเบียบหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	4.19	0.77	มาก
3. การบริหารจัดการที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	4.30	0.81	มากที่สุด
4. การบริหารจัดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และด้านการตลาดครบวงจร	4.20	0.82	มาก
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และคุณภาพของผลิตภัณฑ์	4.18	0.77	มาก
6. การจัดสรรผลประโยชน์และสวัสดิการที่เหมาะสมแก่สมาชิก	4.19	0.83	มาก
7. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้แก่สมาชิก	4.22	0.82	มากที่สุด
8. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ	4.37	0.84	มากที่สุด
9. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อบริโภคเองได้	4.39	0.86	มากที่สุด
10. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพียงพอเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต	4.27	0.82	มากที่สุด
11. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการออมเงิน	4.20	0.78	มาก
12. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.35	0.84	มากที่สุด
ภาพรวม	4.27	0.83	มากที่สุด

หมายเหตุ: ระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้ 4.21-5.00 = ระดับมากที่สุด 3.41-4.20 = ระดับมาก 2.61-3.40 = ระดับปานกลาง 1.81-2.60 = ระดับต่ำ 1.00-1.80 = ระดับต่ำที่สุด

จากตารางผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการและขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญที่ได้รับค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35) และการบริหารจัดการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) ซึ่งสะท้อนถึงความร่วมแรงร่วมใจของสมาชิก ความโปร่งใสในการบริหาร และภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในบริบทของจังหวัดชายแดนที่มีทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่นที่หลากหลาย

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงพื้นฐานที่เข้มแข็งและศักยภาพที่พร้อมต่อการพัฒนาอย่าง

Citation : Kongtanajaruanun, R., Kungwon, S., & Kammanid, S. (2025). Management Potential of Community Enterprises in

Mae Hong Son Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 177 - 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

ยั่งยืน เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัย ค่าเฉลี่ยที่ได้ช่วยชี้ให้เห็นถึงระดับของอิทธิพลที่แต่ละปัจจัยมีต่อความสามารถในการบริหารจัดการของชุมชน ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างชัดเจนตามรายละเอียดในตารางต่อไป

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนฯ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านผู้นำ	4.16	0.56	มาก
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	4.38	0.56	มากที่สุด
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	4.17	0.58	มาก
4. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม	4.01	0.62	มาก
5. ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชน	4.13	0.57	มาก
6. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน	4.18	0.59	มาก
ภาพรวม	4.16	0.59	มาก

หมายเหตุ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้ 4.21-5.00 = ระดับมากที่สุด, 3.41-4.20 = ระดับมาก, 2.61-3.40 = ระดับปานกลาง, 1.81-2.60 = ระดับต่ำ และ 1.00-1.80 = ระดับต่ำที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลังของการรวมกลุ่มและความร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกชุมชนในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรเอกชน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารที่มีระบบและการสนับสนุนจากภายนอกที่เป็นกลไกเสริมความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำทรัพยากรธรรมชาติและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้วนมีบทบาทสำคัญในการผลักดันศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนให้ก้าวหน้าและยั่งยืน

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน การศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรอิสระไว้ทั้งหมด 6 ตัวแปรหลักๆที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำกลุ่มที่แสดงถึงความรู้และความสามารถ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อระดับศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยด้านผู้นำที่มีความรู้และความสามารถ รวมถึงปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งทั้งสองปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่เสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนให้

Citation : รัชสรณ์ คงธนจารุอนันต์, สุรัชย์ กังวล, และ สุพจน์ คำมะณี. (2568). ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 177 – 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgru.2025.31>

พร้อมสู่กับความท้าทายในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างชัดเจนตามรายละเอียดค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่กำหนด

	อายุ	การศึกษา	ด้านผู้นำ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านการบริหารจัดการ	ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน
อายุ	1.0000	0.0626	0.0678*	-0.0476	0.0130	-0.0476	0.0845	-0.0177
การศึกษา	0.0626	1.0000	0.0650	0.1495	0.2790**	0.1495	0.0158	-0.2540*
ด้านผู้นำ	-0.0177	-0.2540*	1.0000	-0.8810**	-0.7770**	-0.8810**	0.2260*	1.0000
ด้านการมีส่วนร่วม	-0.0476	0.1495	-0.0965	1.0000	0.8490**	0.7241**	-0.2840**	-0.8810**
ด้านการบริหารจัดการ	0.0130	0.2790**	0.0075*	0.8490**	1.0000	0.8490**	0.0771	-0.7770**
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน	-0.0476	0.1495	-0.0965	0.7241**	0.8490**	1.0000	-0.2840**	-0.8810**
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.0845	0.0158	0.2701	-0.2840**	0.0771	-0.2840**	1.0000	0.2260*
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน	0.7678	0.1450	1.0000	-0.0965	0.3475	-0.2965	0.2801	0.2603

หมายเหตุ: ***, **, * แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ ในการทดสอบค่า t-statistic

ผลการทดสอบความสัมพันธ์จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตามตารางที่ 4) พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนคือ ปัจจัยด้านผู้นำ, การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการบริหารจัดการภายในวิสาหกิจ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณที่ใช้ทั้ง 6 ตัวแปรที่สำคัญหลักๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำกลุ่มที่แสดงถึงความรู้และความสามารถ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน พบว่า ค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.781 ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการ และผู้นำสามารถพยากรณ์ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ถึง 78.20% ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญ

ของปัจจัยเหล่านี้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาศักยภาพในเชิงการบริหารจัดการของ
วิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มี
ประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1) ระดับศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27) ซึ่งสะท้อนถึงความเข้มแข็งและความสามารถในการ
ปรับตัวของชุมชนท้องถิ่น โดยมีจุดเด่นในด้านภาวะผู้นำที่มีความสามารถ ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ
และการมีโครงสร้างที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีการเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด และการจัดสรร
ผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเหมาะสม ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่การดำเนินงานของ
วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ 1. ภาวะผู้นำที่มีความสามารถในการวิสาหกิจชุมชน ภาวะผู้นำมี
บทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันดี ชันแก้ว
และคณะ (2567) ได้อธิบายว่าผู้นำที่มีความสามารถสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิกและกระตุ้นให้เกิด
การร่วมมือกันในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้นำที่มีทักษะการจัดการที่ดีจะช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัว
ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อความเปลี่ยนแปลงและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในบริบทที่แตกต่างกันได้ 2. ความ
โปร่งใสในการบริหารจัดการ การบริหารจัดการที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย
สร้างความน่าเชื่อถือและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในชุมชน รวมถึงหน่วยงานภายนอก ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินทิพย์ ชาญพิพัฒน์ไพบูลย์ (2567) พบว่า ความโปร่งใสในการบริหารจัดการไม่
เพียงแต่ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย แต่ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรและลด
ความเสี่ยงจากการทุจริต 3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาดอย่างครบวงจรมีความสำคัญในการ
เสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่วิสาหกิจชุมชน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เมธารัตน์ จันทะนี และนฤมล ญาณสมบัติ
(2566) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างทักษะด้านการตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่สมาชิกในวิสาหกิจ
ชุมชนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเสริมสร้างตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน 4. การจัดสรร
ผลประโยชน์และสวัสดิการให้สมาชิก การจัดสรรผลประโยชน์และสวัสดิการอย่างเหมาะสมให้แก่สมาชิกใน
วิสาหกิจชุมชนมีผลสำคัญต่อการเพิ่มความพึงพอใจและความมุ่งมั่นของสมาชิก และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ นงลักษณ์ ยอดมงคล (2565) พบว่า การมีระบบผลประโยชน์ที่ยุติธรรมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างสมาชิกและทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน 5. ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของสมาชิก
ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอของสมาชิก ซึ่งการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วีระกิตต์

Citation : รัชสธรรม คงธนจารุอนันต์, สุรัชย์ กังวล, และ สุพจน์ คำมะณี. (2568). ศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 177 – 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

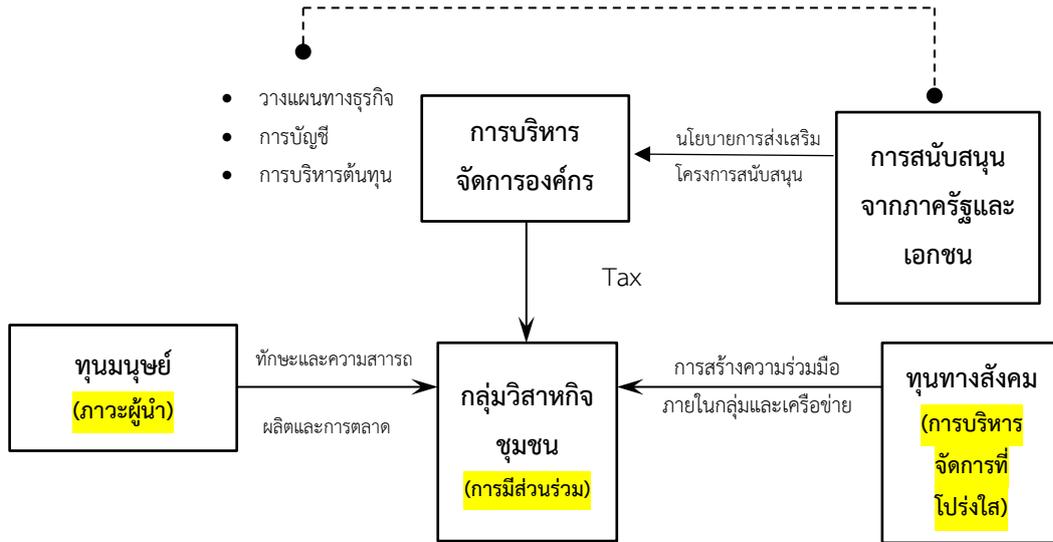
เอกอัครวิจิตร และคณะ (2566) พบว่า การส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆ ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

2) ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีอิทธิพลสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงความร่วมมือและความสามัคคีของสมาชิกในการพัฒนากิจกรรมชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรเอกชน และการบริหารจัดการภายในองค์กร ก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการในระดับมาก และผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ($R^2 = 0.781$) ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ และภาวะผู้นำสามารถอธิบายศักยภาพการบริหารจัดการได้ถึง 78.20% ซึ่งเป็นหลักฐานชัดเจนที่ยืนยันถึงความสำคัญขององค์ประกอบดังกล่าวในการพัฒนาความเข้มแข็งและความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความเข้มแข็งในระดับชุมชน ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล อิศระธนาชัยกุล (2564) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำและสมาชิกในชุมชน” เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยให้กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ยังเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน การกำหนดกฎระเบียบที่โปร่งใส และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญวัฒน์ จุฑามาต (2564) ที่พบว่าชุมชนที่มีระบบบริหารจัดการเข้มแข็งจะมีแนวโน้มในการพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือในระดับชุมชนได้ดีขึ้น อันนำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนของการดำเนินงาน สำหรับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ แม้จะมีอันดับความสำคัญรองลงมา แต่ยังคงเป็นองค์ประกอบที่ไม่อาจละเลยได้ เพราะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ก้าวตัดสินใจ และสามารถประสานความร่วมมือภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการโดยรวมของวิสาหกิจชุมชนอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนพงษ์ อารมณ์พิศาล (2560) ซึ่งชี้ชัดว่าภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาทั้งตัวองค์กรและชุมชนในภาพรวม โดยเฉพาะในบริบทของการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้รวบรวมและสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการที่โปร่งใส ผลลัพธ์ที่ได้ถูกสรุปอย่างเป็นระบบและชัดเจนในรูปแบบภาพ (ภาพที่ 2) ซึ่งทำหน้าที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการในระดับชุมชนต่อไป

ภาพที่ 2 ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย ชี้ให้เห็นว่าศักยภาพการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดจาก 5 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ 1) ทุนมนุษย์ (Human Capital) ทักษะและความสามารถของสมาชิก ส่งผลต่อการผลิต การพัฒนา และการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทุนทางสังคม (Social Capital) ความร่วมมือภายในกลุ่ม และเครือข่ายภายนอก ช่วยเสริมความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3) การบริหารจัดการองค์กร การวางแผน การบัญชี และการควบคุมต้นทุนที่มีระบบ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน 4) การเข้าถึงตลาด ช่องทางจัดจำหน่ายที่หลากหลาย โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้า 5) การสนับสนุนจากภายนอก นโยบายและโครงการจากภาครัฐและเอกชน เช่น การอบรมหรือเงินทุน สนับสนุนการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำการเจ้าหน้าที่สู่อบรมและเวิร์กช็อป มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำกลุ่มในระดับจังหวัดและภูมิภาค เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของวิสาหกิจชุมชน เช่น การตัดสินใจอย่างมีข้อมูล การสร้างแรงจูงใจ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

1.2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ด้านการพัฒนาทักษะการเสริมสร้างเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชน จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วม เช่น โครงการออมร่วม สวัสดิการกลุ่ม หรือกิจกรรม CSR ในชุมชน เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ

1.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ด้านการพัฒนาเครื่องมือหรือระบบบัญชีที่เข้าใจง่ายและโปร่งใส เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุนธุรกิจ และการรายงานผลประกอบการประจำเดือน โดยมีการฝึกอบรมด้าน บัญชีครัวเรือน บัญชีธุรกิจ ด้านการบริหารต้นทุน และด้านการตลาดออฟไลน์ตลาดออนไลน์ เพื่อยกระดับ การเพิ่มทักษะขีดความสามารถของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการทำงานโดยเชื่อมโยง ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เริ่มจากการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต ผู้แปรรูป และผู้ประกอบการตลาดปลายทาง เพื่อค้นหาแนวทางการ ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งค้นหาแนวทางส่งเสริมการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สีเขียวสู่ ความยั่งยืน และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดต่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพัฒนาสินค้าให้ตอบ โจทย์ผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง (References)

- กวิณทิพย์ ชาญพิพัฒน์ไพบูลย์. (2567). การปรับปรุงคุณภาพการบริการภาครัฐเพื่อความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(4), 899–910.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรมส่งเสริมการเกษตร. (2567). *กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. กรมส่งเสริมการเกษตร. <http://www.sceb.doae.go.th>
- จิริยา สุพรรณ, สุภาภรณ์ ประสงค์พันธ์, และ รักษ์ ศิลป์ศรีกุล. (2568). เรื่องเล่าและประสบการณ์การพัฒนา ศักยภาพชุมชนภายใต้การทำงานโครงการ U2T เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันภายใต้ เศรษฐกิจสร้างสรรค์. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1–2), 222–243.
- จิตติมา ดำรงวัฒนะ, และ ประนอม การชนะนนท์. (2568). กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการ แปรรูปกะปิ (เคย): วิธีการพึ่งตนเองด้านอาหารในชุมชนบริเวณหาดทุ่งไเส. *วารสารสังคมพัฒนาศาสตร์*, 8(2), 129–143.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2561). แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 26(1), 169–186.
- ชนพงษ์ อารณพิศาล. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาค กลางของประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม].
- นงลักษณ์ ยอดมงคล. (2565). ยุติธรรมชุมชน: เปลี่ยนความขัดแย้งสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็ง. *วารสาร รวมคำแห่ง ฉบับนิติศาสตร์*, 11(2), 133–172.

Citation : Kongtanajaruanun, R., Kungwon, S., & Kammanid, S. (2025). Management Potential of Community Enterprises in

Mae Hong Son Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 177 - 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>

- ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของชุมชนบ้านนาสะอุ้งตามเป้าหมายการพัฒนอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 10(1), 110–119.
- เมธารัตน์ จันทะนี, และ นฤมล ญาณสมบัติ. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์และตราสินค้าจากเนื้อจระเข้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนแสวงหา จังหวัดอ่างทอง. *วารสารศิลปการจัการ*, 7(4), 1327–1346.
- วรินทร์ สิริพงษ์ภัทร, และ คณະ. (2568). ทฤษฎีสู่การปฏิบัติการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนฐานการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับผู้เรียนยุคใหม่. *วารสารการจัการยุคใหม่ มหาวิทยาลัยชินวัตร*, 3(1), 90–107.
- วันดี ชันแก้ว, สายันท์ อินันใจ, และ สมจิต ขอนวงค์. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลพลองตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย*, 5(2), 66–80.
- วีรยา ภัทรอาชาชัย, พรลภัส สุวรรณรัตน์, และ สมิตรา จิระวุฒินันท์. (2566). การศึกษาศักยภาพการบริหารจัการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามสู่ตลาดต่างประเทศ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 28(4), 134–148.
- วีระกิตต์ เอกอัครวิจิตร, สุเนตร ธนศิลป์พิชิต, และ ไพฑูรย์ มาเมือง. (2566). รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง. *วารสารกสิกรรมพลปริทรรศน์*, 1(1), 22–32.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2565). *แนวทางการดำเนินงานศูนย์อำนวยการจัการความยากจน*. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. <https://maehongson.cdd.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจการค้า*. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน. <https://maehongson.moc.go.th>
- สิทธิพันธ์ พูนเอียด, วิทยาธร ท่อแก้ว, และ กานต์ บุญศิริ. (2568). บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสื่อสารในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การจัการจัการองค์กรที่ดี. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 9(2), 296–310.
- สุวิมล อิศระธนาชัยกุล. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัการของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเลยวิชาการ ครั้งที่ 7: ความท้าทายทางการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสังคมท้องถิ่นวิถีใหม่* (หน้า 1130–1136).
- อารี จำปากลาย. (2561). *สถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

Citation : รัชสรณ์ คงจนจอรอนันต์, สุรัชย์ กังวล, และ สุพจน์ คำมะณี. (2568). ศักยภาพการบริหารจัการของวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(2), 177 – 190.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.31>